

Vlaganje v prihodnost: Zveza društev diabetikov Slovenije od leta 1999 pripravlja tekmovanje za učence in dijake v poznavanju sladkorne bolezni in zdravega načina življenja. V letih 2010 in 2011 se je tekmovanja udeležilo več kot 18.300 tekmovalcev od 12 do 18 let. Leta 2010 je na tekmovanju sodelovalo 331, leta 2011 pa 361 osnovnih in srednjih šol. Izobraževanja učiteljev-mentorjev za pripravo na tekmovanje se je leta 2010 udeležilo 88, leta 2011 pa 45 učiteljev. Od leta 2004 pa poteka na Pediatrični kliniki Ljubljana šola za učitelje in vzgojitelje, ki skrbijo za najmlajše bolnike med otroci s sladkorno boleznijo do približno desetega leta starosti. V letu 2010 se je izobraževanja udeležilo 145, leta 2011 pa 178 učiteljev.

Smernice za zdravljenje bolnika s sladkorno boleznijo: Diabetološko združenje Slovenije, Združenje endokrinologov Slovenije in Klinični oddelek za endokrinologijo, diabetes in presnovne bolezni Internih klinik ter Klinični oddelek za endokrinologijo, diabetes in presnovne bolezni Pediatrične klinike UKC Ljubljana smo maja 2011 v sodelovanju z zdravniki družinske medicine in Sekcijo medicinskih sester v endokrinologiji ter nekaterimi ostalimi specialisti pripravili strokovna navodila (smernice), ki so temelj za optimalno zdravljenje in vodenje bolnikov s sladkorno boleznijo:

- smernice za otroke in mladostnike
- smernice za nosečnice
- smernice za bolnike s sladkorno boleznijo tipa 2 in osebe z visokim tveganjem zanjo
- smernice za bolnike s sladkorno boleznijo tipa 1 (v pripravi)

Krovni cilji Nacionalnega programa za obvladovanje sladkorne bolezni 2010-2020

- zmanjšati pojavnost sladkorne bolezni tipa 2,
- preprečiti oziroma odložiti sladkorno bolezen tipa 2 pri osebah z velikim tveganjem,
- povečati možnosti za zgodnje odkrivanje sladkorne bolezni,
- zmanjšati zaplete in umrljivost zaradi sladkorne bolezni.

PARTNERJI NACIONALNEGA PROGRAMA ZA OBVLADOVANJE SLADKORNE BOLEZNI 2010-2020 IN NOSILNI PARTNERJI AKTIVNOSTI AKCIJSKEGA NAČRTA ZA OBVLADOVANJE SLADKORNE BOLEZNI 2010-2011

Zveza društev diabetikov Slovenije

Diabetološko združenje Slovenije

Združenje endokrinologov Slovenije

Katedra za družinsko medicino
Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani

Inštitut za varovanje zdravja RS

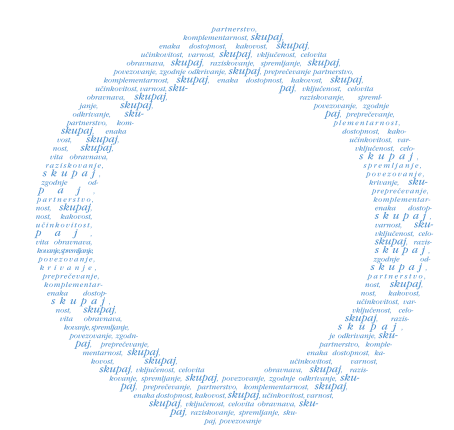
Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije

Klinični oddelek za endokrinologijo, diabetes
in presnovne bolezni Internih klinik UKC Ljubljana

Klinični oddelek za endokrinologijo, diabetes
in presnovne bolezni Pediatrične klinike UKC Ljubljana
Zbornica zdravstvene nege – Sekcija medicinskih sester
v endokrinologiji

Lekarniška zbornica Slovenije

Ministrstvo za zdravje

sladkorno bolezen obvladajmo skupaj

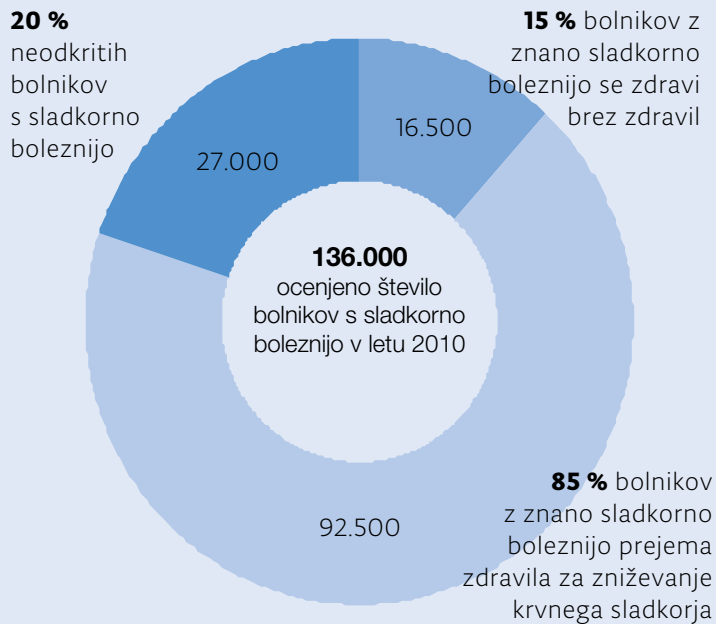
SLOVENIJA LETA 2010:

- **136.000** bolnikov s sladkorno boleznijo oz. 6,6 % prebivalstva (ocena)
- **92.500** bolnikov s sladkorno boleznijo prejema zdravila za zniževanje krvnega sladkorja
- **5000** novih bolnikov se je začelo zdraviti z zdravili za zniževanje krvnega sladkorja
- **25,6** milijona evrov izdatkov za zdravila za zniževanje krvnega sladkorja

Akcijski načrt za obvladovanje sladkorne bolezni 2010-2011

Svetovni dan sladkorne bolezni

14. november

Število bolnikov s sladkorno boleznijo: V Sloveniji je po ocenah 136.000 bolnikov s sladkorno boleznijo, 109.000 je znanih, približno 20 % oz. 27.000 pa še ni odkritih. V letu 2010 je zdravila za zniževanje krvnega sladkorja prejelo 92.500 bolnikov, kar je po ocenah 85 % vseh bolnikov z znano sladkorno boleznijo, brez zdravil pa se zdravi približno 16.500 bolnikov. Ocena števila vseh bolnikov s sladkorno boleznijo je izvedena na osnovi podatkov evropskih držav z uporabo števila prejemnikov zdravil v Sloveniji s predpostavkami: 20 % bolnikov s sladkorno boleznijo še ni odkritih, 15 % bolnikov z znano sladkorno boleznijo se zdravi brez zdravil. Po teh ocenah ima sladkorno bolezen 6,6 % prebivalstva. Leta 2010 se je 5.000 novih bolnikov začelo zdraviti z zdravili za zniževanje krvnega sladkorja, kar je 10 % več kot v letu 2008. *Vir: IVZ RS*

Stroški sladkorne bolezni: V letu 2010 so izdatki za zdravila za zniževanje krvnega sladkorja znašali 25,6 milijona evrov oz. 5,5 % vseh izdatkov za zdravila. Predpisanih je bilo približno 113.000 naročilnic za medicinsko-tehnične pripomočke, katerih skupna vrednost je znašala več kot 17 milijonov evrov, kar je skoraj 33 % vrednosti vseh medicinsko-tehničnih pripomočkov, izdanih v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja.

Vir: poslovno poročilo ZZS za leto 2010

Otroci: V letu 2010 je 60 otrok zbolelo za sladkorno boleznijo tipa 1, v letu 2011 pa do konca oktobra že 48, s pomembnim porastom pojavnosti v predšolskem obdobju. V letu 2010 se je pričelo zdraviti tudi 8 otrok zaradi sladkorne bolezni tipa 2, v letu 2011 pa novih zbolelih s sladkorno boleznijo tipa 2 še ni bilo.

Vir: Pediatrična klinika Ljubljana

Obnovljiv recept: Diabetolog ali zdravnik družinske/splošne medicine lahko bolniku, ki dosegajo cilje zdravljenja, predpiše obnovljiv recept z veljavnostjo do enega leta, na katerega zdravila vedno prejme v isti lekarni. Bolnik tako manjkrat obišče zdravnika samo zaradi predpisovanja zdravil. Zaradi varnosti bolnikov so aktivneje vključeni lekarniški farmacevti. Potrebna je visoka stopnja sodelovanja in zaupanja med bolnikom, zdravnikom in farmacevtom.

Referenčna ambulanta: V Sloveniji smo aprila 2011 vzpostavili prve referenčne ambulante družinske medicine, v katerih bomo iskali najustreznejši model oskrbe bolnika s kronično boleznijo, vključno s preprečevanjem in pravočasnim odkrivanjem kronične bolezni. Ena od treh bolezni, ki so prve vključene v njihovo delo, je tudi sladkorna bolezen tipa 2. Od septembra 2011 v tem projektu sodeluje 105 ambulant, kar predstavlja približno osmino vseh v Sloveniji. Zdravniki specialisti družinske/splošne medicine v njih udeležijo razvoja družinske medicine, ki stremi h kakovostni in stroškovno učinkoviti oskrbi bolnikov ter povečuje zadovoljstvo tako bolnikov kot zdravstvenih strokovnjakov. Tim družinske/splošne medicine v referenčnih ambulantah je razširjen z diplomirano medicinsko sestro, ki bo krepila uspešnost tima v preprečevanju nastanka bolezni in zgodnjem odkrivanju oseb z velikim tveganjem za razvoj sladkorne bolezni tipa 2, pa tudi v zgodnjem odkrivanju že prisotne, a še neodkrite bolezni. Vse bolnike z na novo odkrito sladkorno boleznijo tipa 2, ki bodo stabilno dosegali cilje zdravljenja glede krvnega sladkorja, krvnega tlaka in krvnih maščob, bo redno spremljala diplomirana medicinska sestra, svetovala morebitne spremembe načina življenja in pojasnjevala rezultate pregledov. Zdravljenje bo vodil zdravnik, ki bo bolnika pregledal tudi ob vsakem poslabšanju stanja, v vsakem primeru pa vsaj enkrat letno. Bolniki, ki se sedaj zdravijo pri diabetologu, bodo zdravljenje nadaljevali tam, kjer jim bomo lahko v medsebojnem dogovoru zagotovili kakovostnejšo oskrbo.

Kompetenčni profil diplomirane medicinske sestre - edukatorke:

Diplomirane medicinske sestre – edukatorke smo del diabetološkega tima že vrsto let. V najtežjih trenutkih, kot je odkritje bolezni ali sprememba zdravljenja, se pogovorimo z bolnikom, mu svetujemo, ga vzpodbujamo in nudimo oporo, ki jo pri dolgotrajni bolezni bolnik še kako potrebuje. Ob razvoju univerzitetnega študija smo diplomirane medicinske sestre postale kompetentne osebe za promocijo zdravega življenjskega sloga in spremljanja bolezni. Diplomirane medicinske sestre smo zaradi ustrezne usposobljenosti in bogatih izkušenj bolniku bližje tudi na primarnem nivoju. Cilj sodelovanja bolnik, zdravnik in diplomirana medicinska sestra je opolnomočen bolnik – bolnik, ki v vsakem trenutku sprejema optimalne odločitve za potek zdravljenja sladkorne bolezni. V letu 2011 smo diplomirane medicinske sestre edukatorke analizirale svojo vlogo s pomočjo 360 stopinjskega pristopa in izdelale kompetenčni profil našega poklica, izhajajoč iz modernih pristopov, kot je npr. CANMEDS projekt.

Zakon o voznikih: Spremembe zakona o voznikih so v letu 2011 prinesle pomembno novost tudi za bolnike s sladkorno boleznijo. Sposobnost za vožnjo pri sladkorni bolezni odslej ocenjujemo glede na bolnikovo obvladovanje tveganja za hipoglikemijo in ne na podlagi vrste zdravil. Pri izdajanju zdravniških spričeval se povezujemo zdravnik družinske/splošne medicine, diabetolog in specialist medicine dela, odvisno od skupine vozniškega dovoljenja, za katerega kandidira voznik. Zdravljenje z inzulinom samo po sebi tako ni več ovira za pridobitev vozniškega dovoljenja za opravljanje poklica.

Trošarine: V Sloveniji pripravljamo vrsto ukrepov za zmanjševanje porabe zdravju škodljivih izdelkov. Predvsem obdavčitev živila z visoko vsebnostjo sladkorjev je po podatkih Svetovne zdravstvene organizacije eden izmed cenovno najbolj učinkovitih ukrepov za zmanjševanje porabe tovrstnih izdelkov in posledično tveganja za zdravje. Na Ministrstvu za zdravje tako pripravljamo celotno strategijo, ki poleg uvajanja trošarin nalaga odgovorno sodelovanje tudi stroki in civilni družbi. Stroka je namreč dober motivator za vzpostavljanje samoomejitvenih kodeksov prehranske industrije. Civilna družba, še posebej bolniki s sladkorno boleznijo, pa smo najbolj verodostojni zagovorniki zdravega načina prehranjevanja in imamo neposreden vpliv tudi v svojem okolju.